

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

PUL VA BANKLAR

fani bo'yicha

SILLABUS

kunduzgi va kechki ta'lim uchun

Bilim sohasi:

300 000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
400 000 – Biznes boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi:

310 000 – Ijtimoiy va xulq atvorga mansub
fanlar
410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta'lim
yo'nalishi:

60310100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar
bo'yicha)
60412500 – Marketing (tarmoqlar va sohalar
bo'yicha)

Modul/ FAN SILLABUSI
60310100 – Iqtisodiyot (sanoat va sohalar bo'yicha)
60412500 - Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
ta'lim yo'nalishlari

Fan nomi:	Pul va banklar (PB)
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	MON&BAN
Yil:	3
Semestr:	5
Ta'lim shakli:	Kunduzgi, Kechki
Dars shakli va semestrga ajratilgan soatlar soni:	180
Ma'ruza darslari	44
Amaliy mashg'ulotlar	46
Labaratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kreditlar soni:	6
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O'zbek

Fanning maqsadi (FM)

FM1	Talabalarda pul zarurligi, pulning mohiyati, pul va pul muomalasi nazariyasi, kredit va kredit tizimi, banklar va bank tizimi, shuningdek xalqaro valyuta munosabatlari tizimidagi valyutaning o'rni va ahamiyati to'g'risida nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirish.
-----	--

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Iqtisodiy nazariya (ECONTH06)
2.	Makroiqtisodiyot (MAKROE 06)
3.	Mikroiqtisodiyot (MIKROE16)

Ta'lim natijalari: (TN)

	Bilimlar jihatidan:
TN 1	Pul-kredit sohasidagi jarayonlarni tizimlashtirish va baholash bo'yicha bilimlarga ega bo'lish;
TN 2	Zamonaviy pul nazariyasining talqinlarini va pul aylanishini tashkil qilishni bilish kerak;
TN 3	Kredit tizimi barqarorligini ta'minlash va o'zbekiston Respublikasi bank tizimini tashkil etish bo'yicha ko'nikmalarni egallash;
TN 4	Xalqaro moliya-kredit institutlari faoliyatini tashkil etish tushunchasiga ega bo'lish

Ko'nikma jihatidan:

TN 5	Kredit turlari va shakllarini farqlash kerak;
TN 6	Pul va pul islohotida talab va taklifi aniqlay olish;
TN 7	Tijorat banklarining faol operatsiyalari va daromadlari xavfini baholashni aniqlash qobiliyatiga ega bo'lish;
TN 8	Haqiqiy vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish

Mavzu tuzilishi

Dars shakli: Ma'ruza darslari (M)

Tartib raqami	Mavzular nomi	Ajratilgan soatlar
M1	"Pul va banklar" fanining predmeti va vazifalari	2
M2	Pulning paydo bo'lishi va zarurligi	2
M3	Pul turlari, ularning evolyutsiyasi va funksiyalari	2
M4	Pulning nazariyalari	2
M5	Pul aylanmasi va uning tarkibi	2
M6	Pul massasi va pul agregatlari	2
M7	Pul tizimi: mazmuni, turlari va elementlari	2
M8	Inflyatsiya va unga qarshi kurashish yo'llari	2
M9	Pul islohotlari, pul islohotlarini amalga oshirish zarurati	2
M10	Kreditning zarurligi, mohiyati va funksiyalari	2
M11	Ssuda foizi va ssuda foiziga ta'sir qiluvchi omillar	2
M12	Banklarning kelib chiqishi va bank tizimi	2
M13	O'zbekiston respublikasi bank tizimi va uning tarkibi	2
M14	Markaziy bank va uning funksiyalari	4
M15	Tijorat banklarning tuzilishi va ularning funksiyalari	2
M16	Tijorat banklarning operatsiyalari	2
M17	Nobank moliya - kredit tashkilotlari	2
M18	Bank inqirozlarining mohiyati	2
M19	Pulning xalqaro munosabatlardagi harakati	2
M20	Xalqaro moliya institutlari, ularning maqsadi va funksiyalari	4
JAMI:		44 soat

Dars shakli: Amaliy mashg'ulotlar (A)

Tartib raqami	Mavzular nomi	Ajratilgan soatlar
A1	"Pul va banklar" fanining predmeti va vazifalari	2
A2	Pulning paydo bo'lishi va zarurligi	2
A3	Pul turlari, ularning evolyutsiyasi va funksiyalari	2
A4	Pulning nazariyalari	2
A5	Pul aylanmasi va uning tarkibi	2

A6	Pul massasi va pul agregatlari	2
A7	Pul tizimi: mazmuni, turlari va elementlari	2
A8	Inflyatsiya va unga qarshi kurashish yo'llari	2
A9	Pul islohotlari, pul islohotlarini amalga oshirish zarurati	2
A10	Kreditning zarurligi, mohiyati va funksiyalari	4
A11	Suda foizi va ssuda foiziga ta'sir qiluvchi omillar	2
A12	Banklarning kelib chiqishi va bank tizimi	2
A13	O'zbekiston respublikasi bank tizimi va uning tarkibi	2
A14	Markaziy bank va uning funksiyalari	4
A15	Tijorat banklarning tuzilishi va ularning funksiyalari	2
A16	Tijorat banklarning operatsiyalari	2
A17	Nobank moliya - kredit tashkilotlari	2
A18	Bank inqirozlarining mohiyati	2
A19	Pulning xalqaro munosabatlardagi harakati	2
A20	Xalqaro moliya institutlari, ularning maqsadi va funksiyalari	4
JAMI:		46 soat

Mustaqil ta'lim (MT)

Talabalarning mustaqil ishi uchun namunaviy mavzular:		Soatlar soni
1.	Pulning paydo bo'lishi va qo'llanilishi uchun zarur shartlar	2
2.	Davlat iqtisodiyotini rivojlantirishda pulning roli	4
3.	Oltinning pul sifatida foydalanilishi	4
4.	Pulning mohiyati iqtisodiy kategoriya sifatida	4
5.	Pulning xususiyatlari. Pul, fuqarolik huquqiy munosabatlarning ob'ekti sifatida	2
6.	Pul umumiy ekvivalent sifatida	2
7.	Pul shakllari va turlarining evolyutsiyasi	4
8.	Pul nazariyasi-pul turlari va asosiy pul nazariyalari	4
9.	Pulning metallistik nazariyasiga tanqidiy qarashlar	4
10.	Nominalistik pul nazariyasining paydo bo'lishining shartlari va asosiy qoidalar	4
11.	Pul massasi va uning asosiy agregatlari	2
12.	Pul emissiyasi va pulni iqtisodiy muomalaga chiqarish.	2
13.	Pul tizimi va uning rivojlanishining genezisi, turlari va elementlari	4
14.	O'zbekiston Respublikasining pul tizimi va uning elementlari	4
15.	Inflyatsiya va unga qarshi kurashish usullari	4
16.	Jahon pul islohotlari.	4
17.	Kredit: uning ehtiyojlari, funksiyalari; shakllari va turlari	2
18.	Kreditning roli va uning iqtisodiyotga ta'siri nazariyasi.	2
19.	Kredit foizi va kredit foiziga ta'sir qiluvchi omillar	2
20.	Banklarning paydo bo'lishi va bank tizimi.	2

21.	O'zbekiston Respublikasi bank tizimi va uning tuzilishi	2
22.	Markaziy bank va uning vazifalari	2
23.	Milliy valyuta kursi va unga ta'sir etuvchi omillar	2
24.	Tijorat banklari, ularning faoliyati asoslari va funksiyalari	4
25.	Tijorat banklarining operatsiyalari	4
26.	Pul-kreditni tartibga solish tizimi va uning elementlari.	2
27.	Bankdan tashqari moliya-kredit muassasalari	4
28.	Bank inqirozlari	4
29.	Xalqaro iqtisodiy munosabatlardagi pul oqimlari	2
30.	Xalqaro moliya institutlari, ularning maqsadi va vazifalari	2
Jami:		90

"Pul va banklar" fanidan ishlab chiqilgan ishchi o'quv dasturiga mustaqil ta'lim va mustaqil ishlarga mavzular qo'shilishi mumkin.

Talabalar tomonidan mustaqil ravishda o'rganilgan va dolzarb mavzularda taqdimotlar tayyorlash va taqdim etish tavsiya etiladi.

Mavzu bo'yicha kurs ishi.

O'quv yilida kurs ishlarini yozish ko'zda tutilmagan.

Asosiy adabiyotlar:	
1	Abdullayeva Sh.Z. "Bank ishi" Darslik T. "Iqtisod-Moliya" 2017 y. - 732 b.
2	Omonov A.A., Qoraliyev T.M., "Pul va Banklar" darslik. T.: "Iqtisod-Moliya" 2018 y. 378 b.
3	Qoraliyev T.M., Azizov U.O. va boshqalar Bank ishi Darslik. T.: "Fan va texnologiya" 2016 y. 640 b.
4	Bobakulov T.I. Abdullayeva U.A. "Xalqaro valyuta- kredit munosabatlari". Darslik. - T.: "Iqtisod-Moliya", 2019. - 230 b.
5	Abdullayeva Sh.Z. "Pul va Banklar" O'quv qo'llanma T. "Iqtisod-Moliya" 2018 y. - 752 b.
Qo'shimcha adabiyotlar:	
1	Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. 01.05.2023
2	Указ Президента Республики Узбекистан «О стратегии действий по дальнейшему развитию Республики Узбекистан», УП-4947, 07.02.2017 г.
3	O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki boshqaruvining qarori. Toshkent sh., 2015-yil 22-iyul, 19/14-son
4	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Respublika bank tizimini yanada rivojlantirish va barqarorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori. Toshkent sh., 2017-yil 12-sentabr, PQ-3270-son

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritga olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

➤ ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabanning bilim darajasi qoniqsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha mamlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Xudoyqulov Xusniddin Ziyadullayevich – "Bank ishi"
E – mail:	husniddinxudoyqulov1@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
Taqrizchilar:	Sharhlovchilar: Haydarov Z. Sh. - "Umar" AIKB "Ipak yo'li" viloyat filiali boshqaruvchisining o'rinbosari Niyozov Z. D. - Samisi., "Bank ishi" kafedralari dotsenti

Mazkur sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ S-14-1241)

Mazkur sillabus "Bank ishi" kafedrasining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i:

I. E. Shodmonov

Fakultet dekani:

Sh. M. Islomov

Ikkinchi va kechki:
ta'lim bo'lim boshlig'i:

R. D. Samandarov

Kafedra mudiri:

A. M. Karimova

Tuzuvchi:

X.Z. Xudoykulov